

Hen kan inte resonera!

Kan vi pysa?

Malin Sunesson

Specialpedagog fördjupning NPF

malin.sunesson@orebro.se

Centralt skolstöd, Lotsen

**Koncentration,
hålla en "röd tråd"**

**Ordförståelse,
grammatisk
förmåga, hitta
orden**

**Skapa sig inre
bilder**

**Uppfatta
sammanhang**

**Ta någon
annans
perspektiv**

Eleven har grundläggande kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kan föra enkla resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då enkla samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då enkla samband med enkla och till viss del underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med enkla resonemang och till viss del underbyggda argument och kan då i viss utsträckning växla mellan olika perspektiv. Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och ger exempel på hur de kränks och främjas i olika delar av världen. Dessutom kan eleven redogöra för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.

Eleven har grundläggande kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra enkla resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter, samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett i huvudsak fungerande sätt och för enkla och till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Undantagsbestämmelsen i skollagen (2010:800):

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från **enstaka delar** av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som **inte är av tillfällig natur** och som utgör ett **direkt hinder** för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

10 kap. 21 § (grundskolan), 11 kap. 23 a § (grundsärskolan), 15 kap. 26 § (gymnasieskolan)

Om elevens svårigheter kan avhjälpas genom särskilt stöd är denna paragraf inte tillämplig.

**Ledning och
stimulans**

**Extra
anpassningar**

Särskilt stöd

**Undantags-
bestämmelsen**

Skollagen –1 kap. 4§

*"I utbildningen ska hänsyn tas till barns och **elevers olika behov**. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att **uppväga skillnader** i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. "*

Likvärdighet = att göra olika

(Rådbrink och Palmius, Spsm)

Skollagen 3 kap §3

*"... elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt **motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.**"*

(Ny lagtext 2014)

Extra anpassningar

- Ett särskilt schema över skoldagen
- Stöd att sätta igång arbetet
- **Ett undervisningsområde förklarad på annat sätt**
- **Extra tydliga instruktioner**
- Hjälpt att förstå texter
- Digital teknik med anpassade programvaror
- **Anpassade läromedel**
- Utrustning
- **Extra färdighetsträning**
- Enstaka specialpedagogiska insatser

Dokumenteras i IUP

Särskilt stöd

Orsaker och
konsekvenser

För – och
nackdelar

Ur olika
perspektiv

Resonera

Hur påverkas...

Likheter och
skillnader

Likheter och skillnader

	Vilka gudar tror man på?	Heliga platser 	Traditioner 	Regler 	Vad heter den heliga skriften?
Kristendom					
Judendom					
Islam					
Buddhism					

"...för eleven enkla resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar."

(LGR 11, Religion, åk 9)

Hur påverkas....

"Föra resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin livssituation."

(LGR11, Samhällskunskap, åk9)

Hur påverkas människorna i en diktatur?

Makthavarna bestämmer om vad som ska skrivas i tidningen och sändas på tv.

...det leder till....

Media censureras från vissa åsikter

...det leder till....

Staten ger pengar till tvbolag och tidningsredaktioner för att de ska skriva makthavarnas budskap

... det leder till...

Orsaker och konsekvenser...

Orsak	Händelse	Konsekvens
 <p>koldioxidutsläpp</p>		

"...resonemang om orsaker till och konsekvenser av befolkningsfördelning, migration, klimat..." (LGR11, Geografi, åk9)

Ur olika perspektiv...

Att se andras perspektiv

Personer/grupper	Dåligt 	Ok 	Bra 	Varför tyckte de så? Motivera

"...söka information från olika källor..." (LGR11, Kemi, åk9)

Vilken/vilka av dessa modeller kan du ha användning av i din undervisning?

Hur kan du göra om den så att den passar dina elever utifrån ditt ämne?

Bedömningsituation

” I det arbetet är det viktigt att läraren anpassar bedömningsituationerna för att ge alla elever möjlighet att visa vad de kan. Det går inte att kräva att alla elever ska göra på samma sätt. Bedömningsformerna kommer att se olika ut beroende på den enskilda elevens behov och förutsättningar. ”

(Skolverket, 2014, Stödinsatser i utbildningen, s.15)

E-nivå

- Enkla resonemang

Eleven fördjupar sällan sina resonemang. De förs i huvudsak i enstaka led och innehåller inga eller få konkretiseringar (SH)

- Enkla samband

De beskriver oftast bara ett fåtal av de samband som är relevanta i förhållande till uppgiften.

Inte sällan saknas något eller några av de mest centrala sambanden, och ibland har eleven i stället valt att fästa en oproportionerligt stor vikt vid något som är mindre viktigt i sammanhanget. (RE)

(Bedömningsstöd, Skolverket)

**Ledning och
stimulans**

**Extra
anpassningar**

Särskilt stöd

**Undantags-
bestämmelsen**

Eleven har grundläggande kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kan föra enkla resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då enkla samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då enkla samband med enkla och till viss del underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med enkla resonemang och till viss del underbyggda argument och kan då i viss utsträckning växla mellan olika perspektiv. Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och ger exempel på hur de kränks och främjas i olika delar av världen. Dessutom kan eleven redogöra för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.

Eleven har grundläggande kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra enkla resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter, samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett i huvudsak fungerande sätt och för enkla och till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Länkar till referenser

- Skolverket (2014) Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram
<http://www.skolverket.se/regelverk/allmanna-rad/extra-anpassningar-1.196156>
- Skolverket (2014) Stödinsatser i utbildningen
http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3362
- Skolverket (2015) Studiepaket om undantagsbestämmelsen
<http://www.skolverket.se/bedomning/betyg/elever-med-funktionsnedsattning/studiepaket-om-undantagsbestammelsen>

Referenser:

Skollagen SFS 2010:800

Skolverket (2012) *Allmänna råd: Arbeta med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Bestnr.14:1408

Skolverket (Stödinsatser i utbildningen, om ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd. Best.nr.14:1424

Skolverket (2012) *Allmänna råd: Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan*. best.nr. 12:1291

Skolverket (2015) Studiepaket om undantagsbestämmelsen.

<http://www.skolverket.se/bedomning/betyg/elever-med-funktionsnedsattning/studiepaket-om-undantagsbestammelsen>

Arevik, S.& Hartzell, O. (2015) *Att göra tänkande synligt : en bok om begreppsbasead undervisning*. Liber förlag.

Nottingham, James (2013) *Utmanande undervisning i klassrummet*. Natur och Kultur. Stockholm.

Palmius&Rådbrink (2014) Film om bedömning på www.spsm.se

<http://www.spsm.se/moviepopup.aspx?url=https://vimeo.com/93641025>

Svanelid, Göran (2014) *De fem förmågorna i teori och praktik, Boken om the big 5*. Studentlitteratur. Lund.

Westlund, Barbro (2012) *Att undervisa i läsförståelse*. Natur och Kultur. Stockholm.